

Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Dövlət Proqramının yerinə (2004-2006-cı illər) yetirilməsi ilə əlaqədar son altı ay ərzində görülmən işlər barədə

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurası yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyanın

MƏLUMATI

1. "Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Dövlət Proqramının (2004-2006-cı illər) təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 3 sentyabr tarixli Sərəncamına əsasən Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurası yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiya (bundan sonra "Komissiya") və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Dövlət Proqramının (2004-2006-cı illər) (bundan sonra "Dövlət Proqramı") yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar görülmən işlərin vəziyyətini təhlil edir və bu barədə altı ayda bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat təqdim edirlər.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti (bundan sonra "Nazirlər Kabineti") Dövlət Proqramı təsdiq edildikdən sonra bir il ərzində görülmüş tədbirlər barədə məlumatları 2005-ci il 5 aprel və 2 sentyabr tarixlərində , Komissiya isə 2005-ci il 2 may tarixli qərarına əsasən 28 may 2005-ci il tarixdə və 2005-ci il 27 dekabr tarixli qərarına əsasən 2 yanvar 2006-cı il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir. Dövlət Proqramının yerinə yetirilməsi barədə Nazirlər Kabineti və Komissiya tərəfindən hazırlanmış məlumatlar Komissiyanın internet sahifəsində yerləşdirilmiş, "Azərbaycan" qəzetində dərc edilmişdir. Nazirlər Kabineti Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin yerinə yetirilməsi barədə növbəti məlumatları 2006-cı il 6 mart tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmişdir.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin göstərilən Sərəncamına əsasən mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları Dövlət Proqramında göstərilən tədbirlərin yerinə yetirilməsi barədə altı ayda bir dəfə Komissiyaya (ö cümlədən Nazirlər Kabinetinə) məlumat təqdim etməlidirlər. Bu məlumatlar əsasında Komissiya Dövlət Proqramının yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar görülmən işlərin vəziyyətini təhlil etməli və öz növbəsində bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat təqdim etməlidir. Bununla əlaqədar Komissiya qeyd edir ki, bir sıra mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi barədə vəziyyəti ətraflı surətdə əks etdirməmiş və onlar üzərilərinə düşən konkret vəzifələrin hansı səviyyədə icra edilməsini qeyd etməmişdirlər. Belə hallar həmçinin yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlarda da müşahidə edilmişdir. Bakı şəhəri, Sumqayıt şəhəri, Bakı şəhərinin Əzizbəyov, o cümlədən Xaçmaz rayonlarının icra hakimiyyətləri tərəfindən ötən bir il ərzində Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi barədə Komissiyaya məlumatlar ümumiyyətlə təqdim

edilməmişdir. Komissiya qeyd edir ki, bütün mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 3 sentyabr tarixli Sərəncamının tələblərinə əsasən Dövlət Proqramının yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar görülən işlər barədə məlumatları altı ayda bir dəfə Komissiyanın əvvəlcədən xəbərdarlığı olmadan təqdim etməlidirlər. Bu məlumatlar onların qarşısına qoyulmuş hər bir konkret vəzifənin icrası ilə əlaqədar vəziyyəti əks etdirməli, həmçinin dövlət orqanlarının Dövlət Proqramının icrası və korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar olan təklif və rəylərini əhatə etməlidir.

4. Komissiyaya təqdim edilmiş məlumatlar əsasında son altı ay ərzində Dövlət Proqramının icrası ilə əlaqədar aşağıdakı tədbirlər görülmüşdür. Hazırkı, məlumatlar dövlət proqramının ümumi icra vəziyyətini deyil, yalnız son altı ayda Dövlət Proqramı üzrə görülmüş tədbirləri əks etdirir. Komissiya qeyd edir ki, bu ilin dekabr ayında Dövlət Proqramının icra vəziyyəti ilə əlaqədar ümumi dəyərləndirmə həyata keçiriləcəkdir. Dəyərləndirmədə Dövlət Proqramının hər bir bəndinin aidiyyəti orqanlar tərəfindən icra vəziyyəti qiymətləndiriləcəkdir.

1. Qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi sahəsində olan tədbirlər

5. Dövlət Proqramının 1.1, 1.2, 1.4-cü bəndlərinə müvafiq olaraq, 2006-cı il 13 may tarixdə "Korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarına əlavələr və dəyişikliklər edilməsi haqqında" qanun qəbul edilmişdir. Qanunla Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə, Cinayət Prosesual Məcəlləsinə və "Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması haqqında" qanuna əlavə və dəyişikliklər edilmişdir. Cinayət Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər rüşvət alma və rüşvət vermə cinayətlərinin tərkibini yenidən müəyyən etmiş, yeni nüfuz alveri cinayətini müəyyən etmiş, cinayət qanunvericiliyinə passiv və aktiv rüşvətxorluq anlayışlarını daxil etmişdir. Bundan əlavə bu cinayətlərə görə cinayət məsuliyyəti artırılmış, rüşvət vermə və rüşvət alma cinayətləri ağır cinayətlər kateqoriyasına daxil edilmişdir. Həmçinin müsadirə cəzasının obyektinə ola bilən əmlakın əhatəsi genişləndirilmiş, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak istifadə edildiyi, özgəninkiləşdirildiyi və ya başqa səbəblərdən dövlət nəfinə alına bilinmədiyi halda dəyərində görə müsadirə təmin edilmişdir. Bununla yanaşı vəzifəli şəxslərin kateqoriyası genişləndirilmiş və korrupsiya ilə bağlı cinayətlərin istintaq aidiyyəti də müəyyən edilmişdir.

6. Dövlət Proqramının 1.3-1.4-cü bəndlərinə müvafiq olaraq, korrupsiya hüquqpozmalarına görə hüquqi şəxslərin məsuliyyətinin müəyyən edilməsi ilə əlaqədar qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə Komissiyanın tərkibində fəaliyyət göstərən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupu tərəfindən hüquqi şəxslərin cinayət məsuliyyəti ilə əlaqədar Cinayət Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklərin layihəsi üzrə işlər davam etdirilmiş, beynəlxalq təcrübə və ekspertlərin rəyi öyrənilmişdir. Layihə üzrə işlərin cari ilin sonuna yekunlaşacağı nəzərdə tutulmuşdur.

7. Dövlət Proqramının 1.8-ci bəndinə müvafiq olaraq, Milli Məclisdə müzakirə edilən qanun layihələri Milli Məclisin internet saytında yerləşdirilmiş və bu qanunlar üzrə təklif və rəylərin qəbul edilməsi işi davam etdirilmişdir. Komissiyanın dəstəyi ilə "Korrupsiyaya qarşı mübarizə aparən qeyri hökumət təşkilatlarının Şəbəkə"si tərəfindən Dövlət qulluqçularının Etik davranış kodeksi üzrə ictimai dinləmələr

keçirilmişdir. Keçirilən dəyirmi masada vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri, yerli və beynəlxalq ekspertlər və müxtəlif dövlət qurumlarının nümayəndələri iştirak etmişlər. “Korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan qeyri hökumət təşkilatlarının Şəbəkə” si müxtəlif qanun layihələri üzrə ictimai dinləmələrin mütəmadi keçirilməsi barədə qərar vermişdir. *Komissiya hesab edir ki, əlaqədar dövlət qurumlarının nümayəndələri qanun layihələri üzrə ictimai dinləmələrdə aktiv iştirak etməli, qanun layihələri üzrə rəy və təkliflərin qəbul edilməsinə xüsusi diqqət verilməlidir.*

8. Dövlət Proqramının 1.9-cu bəndinə müvafiq olaraq, Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Amerika Birləşmiş Ştatlarının Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi ilə əməkdaşlıq şəraitində milli qanunvericiliyin internet elektron bazası yaradılmışdır. Elektron məlumat bazasının ünvanı www.qanunvericilik.az müəyyən edilmişdir. *Komissiya qeyd edir ki, elektron məlumat bazasının yaradılmasından sonra onun mütəmadi yenilənməsinə diqqət artırılmalı, qəbul edilmiş normativ hüquqi aktların bazada gecikdirilmədən yerləşdirilməsi təmin edilməlidir.*

2. Dövlət orqanlarının fəaliyyəti sahəsində tədbirlər

9. Dövlət Proqramının 2.1-ci bəndinə müvafiq olaraq, dövlət orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə yeni Fövqəladə Hallar Nazirliyi yaradılmış, Mədəniyyət, Gənclər, İdman və Turizm nazirlikləri, Qadın Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi ləğv edilərək, onların əsasında Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradılmışdır. Dövlət büdcəsindən formalaşan sosial pensiyaların və bir sıra müavinətlərin idarə olunması 2006-cı ilin yanvarın 1-dən Dövlət Sosial Müdafiə Fondundan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə verilmiş, hər iki orqan arasında funksiyalar dəqiqləşdirilmişdir.

10. Dövlət Proqramının 2.2-ci bəndinə müvafiq olaraq, bir çox mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında şəxslərin korrupsiya ilə əlaqədar müraciətləri və şikayətlərinə baxılması işi təkmilləşdirilmişdir. 13 may 2006-cı il tarixdə korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar “Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması haqqında” qanuna əlavələr edilmişdir. Əlavələr dövlət orqanları tərəfindən korrupsiya ilə bağlı hüquqpozmalarla bağlı müraciətlərə baxılması üçün daha qısa müddətləri müəyyən edir və müraciətlərin qəbul edilməsi və cavablandırılması işinin elektron formada həyata keçirilməsinə imkan verir. Baş Prokurorluq tərəfindən vətəndaşların müraciətlərinə baxılması üzrə yeni lokal kompüter şəbəkəsi yaradılmışdır. Təqdim edilmiş kompüter şəbəkəsi vasitəsilə vətəndaşlar öz ərizələri ilə əlaqədar görülmüş tədbirlər və qəbul edilmiş qərarlar barədə sərbəst məlumat əldə edə biləcəklər. Təhsil Nazirliyi Amerika Hüquqşünaslar Assosiasiyası (ABA-CEELİ) ilə əməkdaşlıq şəraitində korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalarla bağlı vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydalarını təkmilləşdirmişdir. “Qaynar xəttin” təşkili sahəsində təşkilatın tövsiyələri nəzərə alınmış, telefonlara cavab verənlər üçün xüsusi treyninqlər keçirilmişdir. Ümumiyyətlə vətəndaşların müraciətlərinin qəbul edilməsi ilə əlaqədar “qaynar xətt” təcrübəsi əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilmişdir. Növbəti hesabat ilində də Komissiya “Şəffaflıq Azərbaycan” qeyri hökumət təşkilatı ilə

vətəndaşların müraciətlərinə baxılması ilə əlaqədar “Hüquqi məsləhət və ictimai maraqların müdafiəsi” layihəsi çərçivəsində əməkdaşlıq etmişdir. “Şəffaflıq Azərbaycan” təşkilatı Komissiyaya bəzi dövlət qurumlarının ərizə və şikayətlərə səthi baxmaları və cavabları gecikdirmələri barədə məlumatlar təqdim etmişdir. *Göstərilənləri nəzərə alaraq Komissiya qeyd edir ki, bütün mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları “Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması haqqında” qanuna 7 aprel 2006-cı il tarixli qanunla edilmiş əlavələrin tələblərini nəzərə almaqla ərizə və şikayətlərə baxılması işini təkmilləşdirməlidirlər.*

11. Dövlət Proqramının 2.3-cü bəndinə müvafiq olaraq, “İnzibati Prosesual Məcəllənin” layihəsi üzrə işlər davam etdirilmişdir. Layihənin hazırlanmasına Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GTZ) ekspertləri də cəlb edilmişdir. Layihə üzrə işlərin bu ilin sonunadək bitməsi gözlənilir.

12. Dövlət Proqramının 2.4-cü bəndinə müvafiq olaraq, əksər dövlət orqanları onların fəaliyyətini geniş əks etdirən internet səhifələrini tərtib etmiş və ya təkmilləşdirmiş, ərizə və şikayətlərin elektron vasitələrlə qəbul edilməsini təmin etmişlər. Bir sıra dövlət orqanlarının yeni saytları yaradılmışdır (Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi, Göyçay və Ucar yerli icra hakimiyyətləri). Ancaq bu bənd əksərən yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən qənaətbəxş surətdə icra edilməmişdir. Həmçinin bir sıra mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında internet səhifələrində göstərilən məlumatların vaxtı-vaxtında yenilənməsi və səhifələrin bütün bölmələrinin işləməsi təmin edilməmişdir. Bu səhifələrdə həmin orqanlar tərəfindən göstərilən xidmətlər barəsində ətraflı məlumat verilməmiş və bu xidmətin həyata keçirilməsi üçün tələb olunan formulyarlar və blanklar yerləşdirilməmişdir. *Komissiya hesab edir ki, dövlət orqanları qısa müddət ərzində göstərilən çatışmazlıqları aradan qaldırmalı, öz fəaliyyətlərini əks etdirən internet səhifələrin mütəmadi yenilənməsini təmin etməlidirlər.*

13. Dövlət Proqramının 2.5-ci bəndinə müvafiq olaraq, “İnformasiya əldə etmək haqqında” Qanunun icrası ilə bağlı qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılması barədə və onun tələblərinin pozulmasına görə məsuliyyət müəyyən edən 30-dan çox sənədə əlavə və dəyişiklikləri nəzərdə tutan normativ hüquqi aktların layihələri hazırlanmış, digər sənədlər hüquqi ekspertizadan keçirilmişdir. Nazirlər Kabineti tərəfindən “Sənədlərin saxlanmasına, komplektləşdirilməsinə və mühafizəsinə dair qaydalar”, “Sənədlərin reyestrinin yaradılması, saxlanması və vaxtaşırı yeniləşdirilməsi Qaydaları” və “Sənədlərin reyestrindən istifadəyə dair Qaydalar” təsdiq edilmişdir. “İnformasiya xidmətlərinin təşkili ilə əlaqədar daxili icraat qaydaları”nın layihəsi hazırlanmışdır. Dövlət Statistika Komitəsində informasiya əldə edilməsini təkmilləşdirmək məqsədilə yeni struktur bölmə yaradılmışdır. Bundan əlavə Komissiya 27 dekabr 2005-ci il tarixli iclasında mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələrin “İnformasiya əldə etmək haqqında” qanundan irəli gələn vəzifələrin və tələblərin bu orqanlarda çalışan şəxslər tərəfindən öyrənilməsi üçün müvafiq treyninqlər təşkil etməsi və bu sahədə vətəndaşlar arasında maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirməsi barədə qərar qəbul etmişdir.

14. Dövlət Proqramının 2.9-cu bəndinə müvafiq olaraq, Nazirlər Kabinetinin Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi qarşısında illik hesabatına korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş tədbirlər barədə məlumatlar əlavə edilmişdir.

15. Dövlət Proqramının 2.10-ci bəndinə müvafiq olaraq, Təhsil Nazirliyinin işçi qrupu və Amerika Hüquqşünaslar Assosiasiyası (ABA-CEELI) təşkilatı tərəfindən "Təhsil müəssisələri üçün etik standartlar modeli" adlı sənəd hazırlanmış və ölkənin bütün təhsil müəssisələrinə göndərilmişdir.

16. Dövlət Proqramının 2.11-ci bəndinə müvafiq olaraq, dövlət qulluqçularının korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı maarifləndirilməsi məqsədilə Baş Prokurorluq, Ədliyyə Nazirliyi, Vergilər Nazirliyi və digər orqanların tədris mərkəzlərində, həmçinin yerli icra hakimiyyəti orqanlarında xüsusi proqramlar təşkil edilmiş, materiallar nəşr edilib paylanmışdır. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən bir sıra qurumlarının nümayəndələri üçün hər həftə "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" qanunun müddələrinin öyrənilməsi üzrə təlimlər təşkil edilmişdir.

17. Dövlət Proqramının 2.12, 2.13-cü bəndlərinə müvafiq olaraq, dövlət qulluğuna qəbul edilməsi məsələlərini tənzimləyən normativ hüquqi aktlara müvafiq dəyişikliklər və əlavələr olunmuşdur. Hesabat dövründə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi, Daxili İşlər, Vergilər, İqtisadi İnkişaf nazirliklərində dövlət qulluğuna qəbul müsabiqə əsasında həyata keçirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsində işçilərin müsahibə yolu ilə qəbul edilməsi üçün təşkilatı tədbirlər görülmüş, Dövlət Statistika Komitəsinin "Kadr Siyasəti Konsepsiyası" təsdiq edilmişdir. Dövlət qulluğu məsələləri üzrə Komissiyada dövlət qulluğuna qəbul üçün müsabiqə elan edilmişdir. Ədliyyə nazirliyi tərəfindən dövlət qulluğuna qəbul üçün müsabiqələrin keçirilməsi üçün qaydalar təsdiq edilmişdir. Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən dövlət qulluğuna qəbulun təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə müsabiqənin bir mərhələsi olan müsahibənin keçirilməsi Qaydalarının layihəsi hazırlanmışdır. Dövlət qulluğuna qəbulun müsabiqə və şəffaflıq əsasında həyata keçirilməsinin sosial ədalətin təmin edilməsi, ixtisaslı və gənc kadrların dövlət qulluğuna cəlb edilməsi baxımından vacibliyini nəzərə alaraq, Dövlət Proqramının bu bəndlərinin səmərəli surətdə həyata keçirilməsi zəruridir. Bu sahədə qarşıya çıxan problemlər əsasən dövlət qulluğuna qəbul sahəsində vahid normaların olmaması və dövlət qulluğuna qəbulun pərakəndə surətdə təşkil edilməsi ilə əlaqədardır. Bu çatışmazlıqları aradan qaldırmaq məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyaya müvafiq səlahiyyətlər verilmişdir. Bu səlahiyyətlərə vətəndaşların dövlət qulluğuna qəbulunu mərkəzləşdirilmiş qaydada həyata keçirmək, müsabiqələrin keçirilməsi qaydalarını hazırlamaq, təsdiq etmək, eyni zamanda həmin müsabiqələrin düzgün və şəffaf keçirilməsinə nəzarəti həyata keçirmək və sair aid edilmişdir. Dövlət qulluğu məsələləri üzrə Komissiyanın fəaliyyəti həmçinin Dövlət Proqramının 2.15-ci bəndinin tələbi olan dövlət qulluqçusunun fəaliyyətinin dəyərləndirmə sisteminin yaradılması baxımından da zəruridir. Dövlət qulluğu məsələləri üzrə Komissiyanın fəaliyyətinin təşkili üçün zəruri tədbirlər artıq görülmüş və cari ilin 4-cü rübündən qurum tam fəaliyyətə başlayacaqdır. *Komissiya hesab edir ki, dövlət qulluğuna qəbul sahəsində vahid normaların tətbiq edilməsi, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və Dövlət Proqramının dövlət qulluğuna qəbulla bağlı tələblərinin səmərəli surətdə icrasının təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının*

Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyanın fəaliyyətinin təşkili və bu qurumun müvafiq maddi texniki təminatla bağlı məsələlərin həlli sürətləndirilməlidir. Eyni zamanda dövlət orqanları müvafiq qanunvericilik normaları hazırlananadək dövlət qulluğuna qəbulun müsabiqə və şəffaf əsaslarla həyata keçirilməsini təmin etməlidirlər.

18. Dövlət Proqramının 2.15, 2-17-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin dəyərləndirilməsi və dövlət qulluğunun rotasiya sistemi üzrə həyata keçirilməsi ilə bağlı "Dövlət qulluğu haqqında" qanuna əlavə və dəyişiklikləri nəzərdə tutan qanun layihələri hazırlanmışdır. Dövlət Proqramının 2.17-ci bəndi mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarından dövlət qulluğunun rotasiya sistemi üzrə həyata keçirildiyi sahələrin müəyyən edilməsini tələb edir. Bundan əlavə bu bəndə müvafiq olaraq, Komissiya 2005-ci il 2 may tarixli qərarı ilə dövlət orqanlarından dövlət qulluğunda, xüsusilə də dövlət qulluqçularının şəxslərlə daimi əlaqədə olduğu sahələrdə vəzifələrin icrasının rotasiya prinsipi üzrə həyata keçirilməsini tələb etmişdir. Buna baxmayaraq bir çox dövlət orqanları tərəfindən bu tələbin həyata keçirilməsi qənaətbəxş olmamışdır. *Komissiya hesab edir ki, bütün dövlət orqanları Komissiyanın yuxarıda göstərilən qərarına uyğun olaraq Dövlət Proqramının bu tələbinin icrası üçün əlavə tədbirlər görməlidirlər.*

19. Dövlət Proqramının 2.16-cı bəndinə müvafiq olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 16 noyabr tarixli Fərmanına əsasən dövlət qulluqçularının vəzifə maaşlarına ixtisas dərəcəsinə görə əlavə haqqın məbləği 2006-cı ilin 1 yanvar tarixdən qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 23 yanvar və 23 fevral tarixli müvafiq sərəncamları ilə Müdafiə Nazirliyinin, Mili Təhlükəsizlik Nazirliyinin, Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının, Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin, Ədliyyə Nazirliyi Məhkəmə Qərarlarının icrası Baş İdarəsinin hərbi qulluqçularının hərbi (xüsusi) rütbəyə görə maaşları 2 dəfə artırılmışdır. Bundan əlavə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən 2006-cı il iyulun 1-dən Müdafiə Nazirliyinin dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən qurumlarının hərbi qulluqçularının (müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları istisna olmaqla) və mülki işçilərin aylıq vəzifə (tarif) maaşları orta hesabla 100 faiz artırılmışdır. "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi haqqında" Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 12 oktyabr tarixli qərarı ilə elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, sosial-təminat sahələrində çalışanların aylıq vəzifə maaşları artırılmışdır.

20. Dövlət Proqramının 2.18-ci bəndinə müvafiq olaraq, "Dövlət qulluqçularının və digər vəzifəli şəxslərin fəaliyyətində maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması haqqında" qanun layihəsi Komissiyanın tərkibində fəaliyyət göstərən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrup tərəfindən hazırlanmışdır.

3. Hüquq mühafizə orqanları və məhkəmələrin fəaliyyəti sahəsində tədbirlər

21. Dövlət Proqramının 3.2-ci bəndinə müvafiq olaraq, Baş Prokurorluğun Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinin işçilərlə komplektləşdirilməsi davam etdirilmiş, İdarənin maddi texniki təminatı üçün zəruri olan tədbirlər görülmüş, idarə lazımı avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. Bununla belə Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinin daimi yerləşəcəyi inzibati bina müəyyən edilməmişdir. *Bunu nəzərə alaraq Komissiya hesab edir ki, İdarənin müvafiq bina ilə təmin edilməsi üçün işlərin sürətləndirilməsi zəruridir.*

22. Dövlət Proqramının 3.3-cü bəndinə müvafiq olaraq, 2006-cı il 13 may tarixdə korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar Cinayət Prosesual Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər edilmişdir. Bu dəyişikliyə əsasən korrupsiya ilə əlaqədar cinayətlərin istintaq aidiyyəti Baş Prokurorluq müəyyən edilmişdir.

23. Dövlət Proqramının 3.4-cü bəndinə müvafiq olaraq, Komissiyaya daxil olan ərizə və şikayətlərə baxılmış, korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaların əlamətləri olduqda həmin materiallar yoxlanılması üçün müvafiq orqanlara göndərilmişdir. Son altı ay ərzində Komissiyaya 107 müraciət daxil olmuş, bunlardan 79 müraciət araşdırılması üçün müvafiq orqanlara göndərilmişdir. Müraciətlərdən 23-ü Məhkəmə Hüquq Şurasına, 21-i Baş Prokurorluğa, 8-i Daxili İşlər Nazirliyinə, 6-ı Ədliyyə Nazirliyinə, 5-i Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə, 4-ü Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatının Regional idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinə, 3-ü Nəqliyyat Nazirliyinə, 2-i Vergilər Nazirliyinə, 2-i Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasına, 1-i "Azəriqaz" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə, 1-i Binəqədi RİH-nə, 1-i Suraxanı RİH-nə, 1-i Nərimanov RİH-nə, 1-i Təhsil Nazirliyinə, qalanları isə digər mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına göndərilmişdir. Bir sıra hallarda ərizələrin təkrar, anonim və qeyri müəyyən məzmunla təqdim edildiyi müəyyən edilmişdir.

24. Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsində vəzifəli şəxslərin rüşvət alması, vəzifədən sui-istifadə etməsi, vəzifə səlahiyyətlərini aşması, qulluq mövqeyindən istifadə etməklə özgə əmlakının talanması və digər cinayət xarakterli məlumatlarla bağlı daxil olmuş cəmi 75 müraciətə baxılmışdır. Həmin müraciətlərdən 6-sı üzrə cinayət işinin başlanılması rədd edilmiş, digərləri üzrə isə müxtəlif korrupsiya hüquqpozmaları ilə bağlı cinayət işləri başlanılmış, eləcə də icraatda olan cinayət işlərinə əlavə edilməklə araşdırma aparılmışdır. Nəticə etibarilə 37 nəfər barəsində 17 cinayət işinin istintaqı tamamlanaraq baxılması üçün məhkəməyə göndərilmişdir. Onlardan 22 nəfər barəsində 7 iş Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə Məhkəməyə, 15 nəfər barəsində 10 iş isə rayon məhkəmələrinə göndərilmişdir. Məhkəməyə göndərilmiş 17 cinayət işindən 4-ü rüşvətlə bağlı, digər 13 iş isə vəzifəli şəxslərin vəzifədən sui istifadə etmə, vəzifə səlahiyyətlərini aşma və qulluq mövqeyindən istifadə etməklə dövlət əmlakını talama faktları ilə əlaqədar olmuşdur. Məhkəmələrə göndərilmiş və mahiyyəti üzrə baxılmış bütün işlər üzrə ittiham hökmləri çıxarılmış, təqsirləndirilən şəxslərdən bəraət alan

olmamış, cinayət işlərindən məhkəmələr tərəfindən istintaqa prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurora qaytarılma halları olmamışdır.

25. Təhsil Nazirliyinin “qaynar xəttə” nə yalnız may-iyun aylarında 80 şikayət daxil olmuşdur. Şikayətlər təhsilin bütün pillələri ilə bağlı olmuş, lakin daha çox ümumi orta təhsil sahəsini əhatə etmişdir. Konkret hallarla əlaqədar bütün tərəflərin, o cümlədən şikayətçilərin özlərinin də iştirakı ilə təşkil olunan müzakirələr zamanı neqativ hallarla bağlı materialların Baş Prokurorluq yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinə, yerli prokurorluq orqanlarına göndərilməsi nəticəsində bir neçə fakt üzrə artıq cinayət işləri açılmışdır. Vergilər Nazirliyinə internet saytı ilə 2003-cü ildə 200, 2004-cü ildə 516, 2005-ci ildə 281 müraciət daxil olmuşdur. Daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarının xidmətdə neqativ hallara yol vermələri ilə bağlı 128 fakt aşkar edilərək, 107 əməkdaş barədə intizam qaydasında tədbir görülmüş, onlardan 57-i daxili işlər orqanlarından xaric edilmiş, 15-i tutduğu vəzifədən olunmuş, 9 nəfər əməkdaş haqqında isə digər intizam tədbirləri görülmüşdür. Aşkar edilmiş 3 fakt, o cümlədən vəzifə səlahiyyətlərini aşma faktları üzrə cinayət işləri başlanılmışdır.

26. Dövlət Proqramının 3.4-cü bəndi korrupsiya ilə bağlı cinayətlər haqqında statistik hesabatların tərtib edilməsini və korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar barədə vahid informasiya bazasının yaradılmasını tələb edir. *Komissiya bu tədbirlərin həyata keçirilməməsinin obyektiv səbəblərdən asılı olduğunu qeyd edərək hesab edir ki, aidiyyəti dövlət orqanları Dövlət Proqramının bu tələblərinin icrası üçün tədbirləri sürətləndirməlidirlər.*

27. Dövlət Proqramının 3.5-ci bəndi korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar barədə vahid informasiya bazasının yaradılmasını tələb edir. Bu bəndə əsasən bütün mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalarla bağlı bütün intizam və daxili təhlükəsizlik tədbirləri haqqında ictimaiyyət üçün statistik hesabatları tərtib etməlidirlər.

28. Dövlət Proqramının 3.6 və 3.9-cu bəndlərinə müvafiq olaraq, Baş Prokurorluğun Tədris mərkəzində “Korrupsiya və digər iqtisadi cinayətkarlığa qarşı mübarizənin əsas istiqamətləri”, “Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar və bu hüquqpozmalara görə məsuliyyət”, “Korrupsiya və mütəşəkkil cinayətkarlığın transmilli xarakteri və onlarla beynəlxalq mübarizə” və digər mövzularda seminarlar keçirilmişdir. Polis Akademiyasının, Baş Prokurorluğun, Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşları bir sıra yerli və beynəlxalq işçi qrupların tərkibində fəaliyyətlərini davam etdirmiş, müxtəlif konfrans, dəyirmi masalar və təlimlərdə iştirak etmişlər.

29. Dövlət Proqramının 3.13-cü bəndinə müvafiq olaraq, “Müsadirə edilmiş, sahibsiz qalmış, vərəsəlik hüququ əsasında dövlət mülkiyyətinə keçən əmlakın və dəfinələrin bir hissəsinin hüquq mühafizə və digər orqanların maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılmasına yönəldilməsi barədə” Fərman layihəsi hazırlanmış və hazırda aidiyyəti orqanlarda razılaşdırılır.

30. Dövlət Proqramına uyğun olaraq, Məhkəmə strukturunun təkmilləşdirilməsi, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə 2005-ci il 28 dekabr tarixli qanunla "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" və "Məhkəmə-Hüquq

Şurası haqqında" qanunlara əlavələr və dəyişikliklər edilmişdir. Qanuna əsasən Azərbaycan Respublikası Apellyasiya və İqtisad məhkəmələrinin, habelə Beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn mübahisələrə dair məhkəmənin ləğv edilməsi, eyni zamanda regional apellyasiya məhkəmələrinin və Ağır Cinayətlərə dair İşlər üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Məhkəməsinin təsis edilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Yeni yaradılacaq regional apellyasiya məhkəmələri 4 kollegiyadan (mülki işlər, cinayət və inzibati xətalara dair işlər üzrə, iqtisadi mübahisələrə dair və hərbi məhkəmələrin işləri üzrə) ibarət olmaqla ərazi yurisdiksiyalarına aid edilmiş birinci instansiya məhkəmələrinin qərarlarından verilmiş apellyasiya şikayətlərinə və protestlərə baxacaqlar. Qanunda yurisdiksiyası Naxçıvan Muxtar Respublikasının bütün ərazisinə şamil edilən və birinci instansiya məhkəməsi kimi işlərə baxan Ağır Cinayətlərə dair İşlər üzrə Məhkəmənin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Bununla əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin ağır cinayətlərə dair işlər üzrə birinci instansiya kollegiyası ləğv edilməsi və məhkəmənin tərkibində iqtisadi mübahisələrə dair işlər üzrə kollegiya yaradılması nəzərdə tutulur. Eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə apellyasiya instansiyası məhkəmələrində icra və əmək intizamına riayət edilməsi üzrə işin təşkil vəziyyətini yoxlamaq, habelə birinci instansiya məhkəmələrində sədr və sədr müavini öz vəzifələrini yerinə yetirə bilmədikdə və ya onların səlahiyyət müddəti bitdikdə onların vəzifələrinin icrasının müvəqqəti olaraq həmin və ya digər məhkəmənin hakimlərindən birinə həvalə etmək səlahiyyətlərinin verilməsi nəzərdə tutulur.

31. Azərbaycan Respublikasında məhkəmə sisteminin müasirləşdirilməsi və qeyd olunan qanunun tətbiqi barədə 2006-cı il 19 yanvar tarixdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən Fərman imzalanmışdır. Fərmanda yeni məhkəmələr (Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Əli Bayramlı, Şəki apellyasiya məhkəmələri, Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikasının məhkəməsi, 2 sayılı Bakı yerli iqtisad məhkəməsi, Sumqayıt yerli iqtisad məhkəməsi, Şəki yerli iqtisad məhkəməsi) yaradılmış, həmçinin hakimlərin sayının artırılması, birinci instansiya məhkəmələrinin hakimlərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin bu ilin oktyabr ayına qədər yekunlaşdırılması, hakimlərin peşə səviyyəsinin artırılması, hakim vəzifələrinə namizədlərin müasir tələblərə cavab verən hazırlığının təmin edilməsi üçün tədbirlər müəyyən edilmişdir. Fərmanda həmçinin ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin, məhkəmələrə müraciət imkanlarının asanlaşdırılması, vətəndaşların narazılıqlarına səbəb olan sui-istifadə, süründürməçilik, korrupsiya hallarının aradan qaldırılması, məhkəmələrin fəaliyyətində yeni informasiya texnologiyalarının tətbiq edilməsi, məhkəmə aparatlarının strukturunun və işinin daha optimal şəkildə qurulması, habelə digər mühüm məsələlərin həll edilməsi üçün tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Fərmanla o cümlədən ali hüquq təhsili almış şəxslərin ixtisasları üzrə müəyyən vəzifələrə təyin edilmələri üçün peşə səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə Ali Ədliyyə Məktəbinin yaradılması nəzərdə tutulur.

32. Məhkəmələrdə icra və əmək intizamına ciddi əməl edilməsi, süründürməçilik hallarının aradan qaldırılması barədə fərmanda nəzərdə tutulmuş tapşırıqların icrası ilə əlaqədar Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən məhkəmələrdə monitorinqlər keçirilmişdir. Monitorinq nəticələri Məhkəmə-Hüquq Şurasının iclasında müzakirə edilərək məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzuna xələl gətirən 10 hakim barədə intizam icraatı başlanılmışdır. Məhkəmə Hüquq Şurası tərəfindən son bir il ərzində 49 hakim

barədə intizam icraatı başlanmışdır. Qeyd edilən fərmanın verilməsindən ötən dörd ay ərzində isə 25 hakim barədə intizam icraatı başlanmışdır. Eyni zamanda yol verdiyi nöqsan və kobud qanun pozuntularına görə 1 hakimin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi barədə qərar qəbul olunmuş, barəsində çoxsaylı şikayətlər daxil olan Apellyasiya Məhkəməsinin mülki işlər üzrə kollegiya sədri intizam məsuliyyətinə cəlb olunmuş və vəzifəsinin icrasından azad edilmişdir. Hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin təşkili üçün Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən müvafiq işçi qrup yaradılmış, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla “Hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydaları haqqında Təlimat” layihəsi və hakimin vəzifələrinin icrasına dair məlumat formaları hazırlanmışdır. Həmin layihələr Azərbaycan-Avropa Şurası birgə işçi qrupunun cari ilin iyun ayının əvvəllərində Strasburqda keçirilən iclasında müzakirə edilməsi üçün təqdim olunmuşdur.

33. Dövlət Proqramının 3.19-cü bəndinə müvafiq olaraq, məhkəmə qərarlarının icrası ilə bağlı nöqsan və çatışmamazlıqların aradan qaldırılması məqsədilə icra sənədlərinin düzgün və vaxtında icra olunması işi yaxşılaşdırılmış, icra ödənişlərinin düzgün hesablanaraq xüsusi Fonda köçürülməsinə nəzarət artırılmış, məhkəmə və digər orqanların qərarların icrası haqqında qanunvericilik daha da təkmilləşdirilmişdir. “Məhkəmə nəzarətçiləri və məhkəmə icraçıları xidmətinə dəstəyin göstərilməsi” adlı Avropa İttifaqının TACİS layihəsi çərçivəsində beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə birgə tədris tədbirləri keçirilmiş, İcra Məcəlləsinin layihəsi hazırlanmışdır.

34. Dövlət Proqramının 3.23-cü bəndinə müvafiq olaraq, Hakimlərin Etik Davranış Kodeksinin hazırlanması barədə tapşırığın icrası üçün Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən *ad hoc* işçi qrup yaradılmış, hazırlanmış müvafiq layihə hakim assosiasiyaları tərəfindən müzakirə edilərək təkmilləşdirilmişdir. Layihə üzrə işin davam etdirilməsi üçün Avropa Şurası ilə birgə xüsusi işçi qrupun yaradılması barədə bu qurumun təklifi qəbul edilmiş və layihə baxılması üçün ekspertlərə təqdim edilmişdir. Məhkəmə Hüquq Şurasının işçi qrupu tərəfindən həmçinin məhkəmələrdə kargüzarlığın aparılması qaydalarına dair təlimat layihəsi hazırlanmış və Məhkəmə Hüquq Şurasının növbəti iclaslarında müzakirə edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

35. Dövlət Proqramının 3.20-ci bəndinə müvafiq olaraq, 2005-ci ildə keçirilmiş müsabiqədə iştirak etmiş 1048 nəfər hakimliyə namizəddən müvəffəqiyyət qazanmış 56 nəfər cari ilin fevral ayından ilkin tədris kurslarına cəlb edilmişlər. Tədris proqramına uyğun olaraq hakimliyə namizədlər hazırda məhkəmələrdə staj keçirlər. Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən hakim kadrlarına olan ehtiyac nəzərə alınaraq hakim vəzifəsinə namizədlərin seçilməsi prosesinə yenidən başlanılması barədə elan verilmiş və artıq 580-dək şəxs öz namizədliklərini irəli sürmüşdür. Hakimliyə sənəd verən namizədlərin imtahanlarda iştirak etməzdən əvvəl hazırlaşmaları üçün Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən müvafiq hazırlıq kursları təşkil edilmişdir.

36. Dövlət proqramının 3.30-3.31-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, notariat fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin məsuliyyətinin artırılması və onların davranış qaydalarının tənzimlənməsi məqsədilə “Notarial haqqında” Qanuna notariusların etik davranış kodeksinin qəbul edilməsi və digər məsələlərlə əlaqədar əlavələr və dəyişikliklər edilmişdir. Qeyd olunan qanununa əsasən “Notariusun etik davranış kodeksi”nin layihəsi hazırlanmışdır.

4. İqtisadi və sosial sahə üzrə tədbirlər

37. Dövlət Proqramının 4.2-ci bəndinə müvafiq olaraq, "Rəqabət Məcəlləsi" nin layihəsi təkliflər təqdim edilməsi üçün nazirlik, komitə və digər dövlət qurumlarına göndərilmiş, Dünya Bankının nümayəndələri və ekspertləri ilə Bakıda keçirilən bir neçə görüş zamanı müzakirə edilmiş və müvafiq rəy alınmışdır.

38. Dövlət Proqramının 4.3 və 4.4 -cü bəndlərinə müvafiq olaraq, Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 30 dekabr tarixli qərarı ilə "Dövlət tənzimləməsi tətbiq olunan tariflərin (qiymətlərin) formalaşması və tətbiqi üzərində dövlət nəzarətinin təmin edilməsi Qaydaları" təsdiq edilmişdir. Həmin qaydalarda qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən malları istehsal edən subyektlərin tariflərinin formalaşdırılması qaydası və qiymətlərin formalaşdırılması və tətbiqi üzərində dövlət nəzarəti qaydası müəyyən edilmişdir. Bundan əlavə bir sıra iri inhisarçı təşkilatların iş və xidmətlərinin qiymətlərinə baxılaraq tənzimlənmişdir. "Təbii inhisar subyektlərinin Dövlət Reyestri"nə edilmiş dəyişikliklər nəticəsində təbii inhisar subyektlərinin sayı 118-dən 97-yə salınmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 26 dekabr tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Tarif (qiymət) Şurası haqqında Əsasnamə təsdiq edilmişdir.

39. Dövlət Proqramının 4.5 -ci bəndinə müvafiq olaraq, "İri dövlət vergi ödəyicilərinin gəlirlər və xərclər smetaları haqqında" Nazirlər Kabinetinin qərarlarına əsasən Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun, Azərbaycan Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin, Azərbaycan Dövlət Xəzər Gəmiçiliyinin, Azərbaycan Hava Yolları Dövlət Konserninin gəlirlər və xərclər smetaları təsdiq edilmişdir.

40. Dövlət Proqramının 4.6-4.8-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, özəlləşdirmə sahəsində fəaliyyətin və nəzarət mexanizmlərinin səmərəliliyinin artırılması məqsədi ilə Komissiya 2006-cı il 27 iyul tarixli iclasında bu məsələ üzrə müzakirələr aparmış və müvafiq qərar qəbul etmişdir. İclasda sabiq iqtisadi inkişaf naziri F.Əliyevin nazirliyə rəhbərlik etdiyi dövrdə özəlləşdirmə sahəsində vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə və dövlət əmlakının mənimsənilməsi halları, bu sahədə qanunsuz qərarlar və digər korrupsiya hallarının doğurduğu nəticələr müzakirə edilmişdir. Qanunsuz özəlləşdirilmiş dövlət əmlakının bərpa edilməsi məqsədilə görülən işlər, o cümlədən məhkəmələr və hüquq mühafizə orqanlarının bu sahədə həyata keçirdikləri tədbirlər barədə məlumat verilmişdir. *Komissiya bu sahədə görülən tədbirləri təqdirəlayiq hesab edərək qərara almışdır ki, özəlləşdirmə sahəsində islahatlar davam etdirilməli, ötən müddət ərzində baş vermiş qanun pozuntuları, xüsusilə yeni yaşayış binalarının tikilməsi zamanı baş vermiş nöqsanlar və vəzifədən sui-istifadə halları araşdırılmalı və müvafiq tədbirlər görülməlidir. Komissiya həmçinin növbəti iclasın məhz bu məsələyə həsr edilməsi barədə qərar qəbul etmişdir.*

41. Dövlət Proqramının 4.9-cu bəndinə müvafiq olaraq, "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında" Qanun layihəsinin təkmilləşdirilməsi üzrə müvafiq işlər həyata keçirilməkdədir.

42. Dövlət Proqramının 4.10-cu bəndinə müvafiq olaraq, hesabat dövrü ərzində respublikanın müxtəlif rayonlarında, eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iştirakı ilə Şəki və Zaqatala rayonlarında biznes forumlar, kredit yarmarkaları keçirilmiş və bu yarmarkalarda sahibkarların birbaşa müraciəti əsasında onların investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə dair müqavilələr imzalanmışdır.

43. Dövlət Proqramının 4.11-ci bəndinə müvafiq olaraq, investisiya fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik çərçivəsi, investisiya imkanları və dövlətin həyata keçirdiyi strategiyanı əks etdirən məlumatlar İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Bir neçə kitabça və broşürlər nəşr olunmuş və xarici investorlar arasında paylanmışdır.

44. Dövlət Proqramının 4.13-cü bəndinə müvafiq olaraq, maliyyə nəzarətini tənzimləyən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və sistemləşdirilməsi, maliyyə nəzarətini həyata keçirən orqanların fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və səlahiyyətlərinin dəqiqləşdirilməsi məqsədi ilə "Dövlət maliyyə nəzarəti haqqında" qanununun layihəsi aidiyyəti orqanlarla razılaşdırılmış və beynəlxalq ekspertlərin də rəylərini öyrənmək məqsədilə 2006-cı ilin yanvar ayında Dünya Bankına göndərilmişdir.

45. Dövlət Proqramının 4.17, 4.18-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, yerli büdcənin tərtibi və icrasına nəzarətin təkmilləşdirilməsi məqsədilə 2005-ci il 23 dekabr tarixli qanunla "Büdcə sistemi haqqında" qanuna yerli büdcələrin layihələrinin tərtibi prosesinin müddəti və yerli büdcənin layihəsinin tərtibinə cəlb olunanların müəyyən edilməsi ilə əlaqədar maddə əlavə edilmişdir. Dövlət zəmanətlərinin verilməsi, zəmanətlərin icrası ilə əlaqədar yaranmış öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və kreditlərin qaytarılması prosesində şəffaflığın artırılması məqsədilə "Dövlət borcu haqqında" qanun layihəsi Beynəlxalq Valyuta Fondunun mütəxəssislərinin iştirakı ilə hazırlanmış və Milli Məclisin müzakirəsinə çıxarılması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatına təqdim edilmişdir.

46. Dövlət Proqramının 4.24, 4.27-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, Dövlət satınalmalarını tənzimləyən normativ hüquqi sənədləri geniş yaymaq, həmin sənədlərə dair ətraflı izahatlar vermək və satınalmaların təşkilində yaranan çətinlikləri aradan qaldırmaq üçün satınalmalara cəlb olunan bütün dövlət orqanlarının mütəxəssisləri üçün seminarlar və təlim məşq kursları təşkil edilmişdir. Bununla yanaşı 2006-cı ildə 10 şəhər və rayonda 5 günlük seminar və məşğələlər keçirilmiş, həmin seminarlarda 570-ə qədər mütəxəssis iştirak etmiş, iştirakçılar nəzəri və praktiki məlumatlarla yanaşı dövlət satınalmalarını tənzimləyən normativ-hüquqi sənədlərlə təmin olunmuşlar. Elektron dövlət satınalmalarının təşkili ilə əlaqədar Dünya Bankı tərəfindən beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə 2006-cı il 29-30 iyun tarixdə seminar keçirilmişdir. Satınalmalar üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən aparılan monitorinq nəticəsində dövlət satınalmalarının təşkili və keçirilməsində açıq tenderin keçirilməsindən yayınma, tender qalibinin təklif etdiyi qiymətin tender predmetinin ehtimal olunan qiymətindən yüksək olması, tender

komissiyalarının düzgün formalaşdırılmaması kimi müəyyən nöqsanlar aşkar olunmuşdur.

47. Dövlət Proqramının 4.29 -cu bəndinə müvafiq olaraq, “Dövlət zəmanəti ilə alınan kreditlərə dair sazişlərin bağlanması qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 13 fevral tarixli Fərmanı imzalanmışdır. Bundan əlavə “Dövlət borcu haqqında” qanun layihəsi hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim olunmuşdur. Xarici kreditlər hesabına maliyyələşən investisiya layihələrinin (layihə kreditlərinin) büdcə ilə əlaqəsi və onun təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər üzrə iş davam etdirilir.

48. Dövlət Proqramının 4.30-cu bəndinə müvafiq olaraq, bank sisteminin kapitallaşmasının sürətləndirilməsi üçün 1 yanvar 2006-cı ildən yeni açılan banklar üçün nizamnamə kapitalının minimal miqdarına tələb normativinin 10,000 min AZN-dək artırılması barədə qərar qəbul edilmişdir. Eyni zamanda, fəaliyyətdə olan bankların məcmu kapitalının minimal miqdarına tələb normativinin 2006-2007-ci illər ərzində yeni açılan bankların nizamnamə kapitalının minimal miqdarına tələb normativinə uyğunlaşdırılması üçün yeni qrafik hazırlanmışdır. “Banklarda korporativ idarəetmə standartlarının tətbiqi Qaydaları” qəbul edilmişdir və banklar tərəfindən sözügedən Qaydaların tələblərinə riayət olunmasına nəzarət mexanizmləri müəyyən edilmişdir. Pərakəndə ticarət, iaşə və digər xidmət məntəqələrində Post-terminalların istismar və istifadə qaydalarının layihəsi hazırlanmışdır.

49. Dövlət Proqramının 4.31-ci bəndinə müvafiq olaraq, bankların regional əhatəsi genişləndirilmiş və regionların bank xidmətlərinə çıxış imkanları artırılmışdır. Regionlarda fəaliyyət göstərən filialların sayı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 22% artmışdır.

50. Dövlət Proqramının 4.32-ci bəndinə müvafiq olaraq, bank xidmətləri bazarında rəqabətin təmin edilməsi məqsədi ilə özəl bankların etibarlılığının və potensial imkanlarının genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçirilmişdir. İlin əvvəli ilə müqayisədə nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan bankların bank sisteminin aktivlərində xüsusi çəkisi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsə də, əsas göstəricilərdən biri olan əmanətlərin həcmi üzrə özəl bankların mövqeyi daha da möhkəmlənməkdədir.

51. Dövlət Proqramının 4.35-ci bəndinə müvafiq olaraq, korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalardan əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasının cinayət kimi tanınmasını müəyyən edən Cinayət Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər 13 may 2006-cı ildə qüvvəyə minmişdir. Cari il ərzində Milli Bank həmçinin “Banklar haqqında” Qanuna əsasən Maliyyə Tədbirləri üzrə İşçi Qrupun (FATF) hazırladığı siyahıya daxil olunmuş ölkələrin siyahısını banklara təqdim etmişdir ki, həmin ölkələrdə qeydiyyatdan keçmiş şəxslərin ölkədə fəaliyyət göstərən bankların kapitalına kapital qoyuluşu qadağan olunmuşdur.

52. Dövlət Proqramının 4.39-cu bəndinə müvafiq olaraq, regionlarda pensiya, təqaüd və digər sosial müavinətlərin paylanması müasir ödəniş mexanizmləri vasitəsilə həyata keçirilməsi, kənd yerlərində kommunal xidmətləri ilə bağlı ödənişlərin yığılmasında mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması məqsədi ilə layihələr həyata

keçirilməkdədir. Dünya Bankı ilə əldə edilən razılıq nəticəsində “Maliyyə Xidmətlərinin İnkişafı Layihəsi” çərçivəsində bu layihələrin maliyyələşdirilməsinə güzəştli kredit ayrılması barədə razılıq əldə olunmuşdur. Dünya Bankının dəstəyi ilə bankomat və POS-terminallar alınmış və banklara paylanmışdır. Bunların əsasən regionlarda quraşdırılması nəzərdə tutulur. Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 noyabr 2005-ci il tarixli “Ödəniş sistemlərinin təkmilləşdirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” sərəncamına əsasən pos-terminalların istismar və istifadə qaydaları, pos-terminal aparatlarının mərhələlərlə tətbiq edilməsi cədvəlləri hazırlamışdır.

53. Dövlət Proqramının 4.40 və 4.42-cı bəndlərinə müvafiq olaraq, Auditorlar Palatası tərəfindən “Auditor xidməti haqqında” qanuna əlavə və dəyişikliklər edilməsi haqqında” və “Daxili audit haqqında” qanun layihələri hazırlanmışdır. Bundan əlavə Palata təqdim edilmiş “Kommersiya təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının konseptual əsasları”, “Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat üzrə”, “Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat üzrə”, “Torpaq tikili və avadanlıqlar üzrə”, “Qiymətləndirilmiş öhdəliklər, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər üzrə”, “Borclara aid edilən xərclər üzrə” və “İcarə üzrə” standartların layihələrinə baxaraq, Maliyyə Nazirliyinə həmin layihələrdə bir sıra əlavə və dəyişikliklərin edilməsi barədə rəy və təkliflər təqdim etmişdir.

54. Dövlət Proqramının 4.41-4.43-cü bəndlərinə müvafiq olaraq, “Siyasi partiyalarda mühasibat uçotunun təşkili, aparılması və maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsinə dair Standartın” ilkin layihəsi Mühasibat uçotu üzrə Məsləhət Şurasının təklifləri də nəzərə alınmaqla hazırda əlaqədar qurumlarla razılaşdırılır. Maliyyə Nazirinin 18 aprel 2006-cı il tarixli əmri ilə 3 standart –“Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” üzrə 1 N-li Kommersiya Təşkilatları üçün Mili Mühasibat Uçotu Standartı, “Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat” üzrə 2 N-li Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartı və “Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında” 5 N-li Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartı təsdiq olunmuşdur. *Komissiya qeyd edir ki, yeni təsdiq edilmiş maliyyə hesabatları bütün əlaqədar qurumlara izahedici materiallarla göndərməli və müvafiq təlim proqramları təşkil edilməlidir.*

55. Dövlət Proqramının 4.46-cı bəndinə müvafiq olaraq, Auditorlar Palatası struktur bölmələri rəhbərlərinin, sərbəst auditorların auditor təşkilatları təmsilçilərinin və həmçinin digər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələrindən ibarət Məşvərət Məclisi yaradılmışdır. Məclis rübdə bir dəfədən az olmamaq şərtilə mütəmadi iclaslar keçirir. Bundan əlavə Auditorlar Palatası tərəfindən “Auditor xidmətinin aktual problemləri” mövzusu üzrə müxtəlif təsərrüfat subyektləri arasında sorğu keçirilmişdir. Yaradılmış digər bir işçi qrup tərəfindən “Qeyri hökumət təşkilatlarında audit aparılmasına dair Proqram” və “Vergi auditinin aparılmasına dair Proqram” işlənib hazırlanmış, Palata Şurasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

56. Dövlət Proqramı üzrə tədbirlərin 4.51-4.53-cü bəndlərinə müvafiq olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 25 may 2006-cı il tarixli Fərmanının 6.2-ci bəndinin icrası məqsədi ilə Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi tərəfindən müvafiq əmr verilmişdir. Həmin əmrlə torpaq üzərində hüquqların rəsmiləşdirilməsi məqsədi ilə

görüləcək texniki torpaq kadastrı sənədlərinin hazırlanması mərkəzləşdirilmiş qaydada deyil, bilavasitə Komitənin respublikanın ayrı-ayrı regionlarında, eləcə də rayon və şəhərlərdə fəaliyyət göstərən yerli qurumları vasitəsilə icra olunması təmin olunmuşdur. Bu məqsədlə komitənin struktur vahidlərinin regional qurumlarının maddi-texniki bazasının və mütəxəssis potensialının artırılması sahəsində işlər davam etdirilməkdədir. Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalara nəzarəti gücləndirmək məqsədi ilə “Torpaq icarəsi haqqında” qanunun tətbiq edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 23 noyabr tarixli Fərmanı imzalanmışdır. Bundan əlavə Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinin və “Torpaq bazarı haqqında” qanunun tələblərinə müvafiq olaraq Komitənin mütəxəssisləri tərəfindən “Torpaqların alqı-satqısı ilə bağlı torpaq hərraclarının (auksion və müsabiqələrin) keçirilməsi qaydaları”nın layihəsi hazırlanmış və baxılması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatına təqdim edilmişdir. *Komissiya qeyd edir ki, ötən müddət ərzində də torpaq sahələrinin ayrılması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, torpaq sahələrinin ayrılmasında şəffaflığın və ictimai nəzarətin gücləndirilməsi və şəhərsalma sahəsində icazə vermə mexanizminin təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar görülmüş tədbirlər haqqında yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən Komissiyaya məlumatlar daxil olmamışdır. Bunu nəzərə alaraq Komissiya hesab edir ki, aidiyyəti dövlət orqanları bu sahədə görülmüş tədbirlər barədə məlumatları tezliklə Komissiyaya təqdim etməlidirlər.*

57. Dövlət Proqramının 4.54 - 4.56-cı bəndlərinə müvafiq olaraq, vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi məqsədi ilə Vergi Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər edilmişdir. 2006-cı ilin yanvarın 1-dən etibarən üç pilləli vergi sistemindən iki pilləli vergi sisteminə keçirilmişdir. Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq hüquqi şəxslərə tətbiq edilən mənfəət vergisinin dərəcəsi 2005-ci ilədək mövcud olan 24 %-dən 2006-cı il yanvarın 1-dən etibarən 22 faizə endirilmişdir. Ötən müddət ərzində vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizə gücləndirilmişdir. *Komissiya bu sahədə görülmüş tədbirləri dəstəkləyərək hesab edir ki, Dövlət Proqramına uyğun olaraq bu sahə üzrə həyata keçirilmiş tədbirlər davam etdirilməli, vergilərin yığılması prosesinə nəzarət gücləndirilməli və vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizə üçün əlavə tədbirlər görülməlidir.*

58. Dövlət Proqramının 4.55-ci bəndinə müvafiq olaraq, 2006-cı ilin 1 fevral tarixindən etibarən Vergilər Nazirliyində “Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemi (AVİS)” tətbiq edilməkdədir. AVİS-in tətbiqinin əsas məqsədlərindən biri vergi sisteminin şəffaflığının daha da artırılması və səmərəli vergi nəzarətinin təşkilidir. AVİS-in tətbiqi ilə əlaqədar texniki tapşırıqlar hazırlanaraq layihə üzrə icraçı şirkətə təqdim edilmişdir. AVİS-də olan məlumatların təhlükəsizliyinin qorunmasının təmin edilməsi üçün Məlumatların təhlükəsizliyinin qorunması üzrə Şura yaradılmışdır.

59. Dövlət Proqramının 4.58, 4.59, 4.60-cı bəndlərinə müvafiq olaraq, Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsinin “Gömrük proseduralarının sadələşdirilməsi və harmonizə edilməsi haqqında” Beynəlxalq Konvensiyaya (Kioto Konvensiyası) və digər beynəlxalq sənədlərə tam uyğunlaşdırılması məqsədi ilə Məcəllənin yeni variantının hazırlanması üzrə işçi qrup yaradılmışdır. “Gömrük orqanlarında xidmət haqqında” Əsasnaməyə əlavə və dəyişikliklər edilməsi haqqında qanun layihəsi hazırlanmış və baxılması üçün aidiyyəti quruma təqdim edilmişdir.

“Gömrük rəsmiləşdirilməsi və nəzarətinin avtomatlaşdırılmış sistemi” nin geniş şəkildə istismara verilməsi sahəsində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilmişdir. Eyni zamanda bu sistemin tətbiqi gömrük rəsmiləşdirməsi zamanı yük gömrük bəyannamələrində göstərilən məlumatlara kompüter proqramı təminatı vasitəsilə nəzarət etməklə rəsmiləşdirmənin sürətinin xeyli artmasına şərait yaradır. Hazırda sistem 27 gömrük orqanında istismardadır. Cari ildə bu sistem gömrük rəsmiləşdirilməsini həyata keçirən bütün gömrük orqanlarını əhatə edəcəkdir. İdxal-ixrac əməliyyatları zamanı yüklər üzərində gömrük nəzarətinin operativ şəkildə təşkilini təmin etmək və hesablaşmalarda nağdsız ödəmələrin həcminin artırılması və xarici-iqtisadi fəaliyyət iştirakçılarının gömrük ödəniş kartları sisteminə keçməsi istiqamətində görülən işlər yekunlaşmaq üzrədir. *Komissiya bu sahədə görülən tədbirləri dəstəkləyərək hesab edir ki, Dövlət Proqramına uyğun olaraq bu sahə üzrə həyata keçirilmiş tədbirlər davam etdirilməli, idxal-ixrac əməliyyatları zamanı nağdsız hesablaşmaların tətbiq edilməsi işi sürətləndirilməli, yeni tətbiq edilmiş sistemin qısa zamanda bütün rayonlarda istismarda olması təmin edilməlidir. Gömrük rüsumları barədə məlumatların gömrük xidməti istifadəçilərinə çatdırılması üçün əlavə tədbirlər görülməli və bu istiqamətdə maarifləndirmə işi aparılmalıdır.*

60. Dövlət Proqramının 4.62, 4.64-cü bəndlərinə müvafiq olaraq, tibb müəssisələrinin rəhbərliyində təkrarlanmaların aradan qaldırılması və ayrılan maliyyə vəsaitindən səmərəli istifadə edilməsi məqsədi ilə Bakı şəhərinin rayon səhiyyə şöbələri ləğv edilmişdir. Keçən illərdən fərqli olaraq şəhər, rayon mərkəzi xəstəxanalarının (poliklinikanın baş həkimlərinin) və onların müavinlərinin təsdiq edilməsi səlahiyyəti icra hakimiyyətlərinin özlərinə qaytarılmışdır. Belə ki, rayon icra hakimiyyəti orqanları təyin etdikləri şəxsi Səhiyyə Nazirliyi ilə razılaşdırdıqdan sonra qəbul olunmuş qaydada özləri vəzifəyə təsdiq edirlər. Həmçinin bu səlahiyyətlər Bakı Baş Səhiyyə İdarəsinə, Sumqayıt, Gəncə səhiyyə şöbələrinə qaytarılmışdır. Dərman vasitələrinin dövriyyəsinin tənzimlənməsi, onların qeydiyyatının nizama salınması və bu sahədə şəffaflığın təmin edilməsi məqsədi ilə Səhiyyə Nazirliyinin kollegiyasının qərarı ilə bir sıra tənzimləyici və normativ sənədlərin təsdiqi həyata keçirilmişdir. Səhiyyə Nazirliyinin göstərişi ilə Bakı Baş Səhiyyə İdarəsində qaynar xətt təşkil olunmuşdur.

61. Dövlət Proqramının 4.65-ci bəndinə müvafiq olaraq, icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqini təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 26 may tarixli Sərəncamı ilə Koordinasiya Şurası yaradılmışdır. Həmin Şura yanında yaradılan işçi qrupu tərəfindən icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanılması istiqamətində intensiv iş aparılır.

62. Dövlət Proqramının 4.66-cı bəndinə müvafiq olaraq, Təhsil Nazirliyinin 20-dək funksiyasının əksmərkəzləşmə qaydasında yerlərə ötürülməsi, kollegial qərar çıxarma modellərinə üstünlük verilməsi, mərkəzi aparatın əsas funksiyalarının inkişaf proqramları üzrə fəaliyyətə istiqamətləndirilməsi, monitorinqlərin əksər hallarda xarici ekspertlər tərəfindən aparılması istiqamətində tədbirlər həyata keçirilmişdir. Hazırda təhsil sisteminin müxtəlif sahələri üzrə ümumilikdə 14 proqram həyata keçirilir. *Komissiya qeyd edir ki, bu proqramların həyata keçirilməsində şəffaflıq artırılmalı, ictimaiyyət mütəmadi məlumatlandırılmalıdır.*

63. Dövlət Proqramının 4.67-ci bəndinə müvafiq olaraq, Təhsil Nazirliyi tərəfindən Dövlət Proqramının 1-ci ilinin yekununda kadr təminatı üzrə 2800 nəfərə yaxın gənc mütəxəssis ehtiyac olan yerlərdə konkret iş yerləri ilə təmin edilmişlər. Nazirliyin mərkəzi aparatında işə qəbul müsabiqə yolu ilə aparılır. İş yerləri haqda məlumatlar mətbuatda elanlar vasitəsilə ictimaiyyətə çatdırılmışdır.

64. Dövlət Proqramının 4.69-cu bəndinə müvafiq olaraq, Nəqliyyat Nazirliyin strukturunda avtomobil nəqliyyatı ilə beynəlxalq, şəhərlərarası, şəhərdaxili sərnişin və yük daşınması fəaliyyəti növlərinə xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsinin səmərəli qaydada təşkil edilməsi məqsədi ilə müvafiq qurumlar yaradılmışdır. "Avtomobil nəqliyyatı ilə beynəlxalq, şəhərlərarası, şəhərdaxili sərnişin və yük daşınması fəaliyyətini həyata keçirən fiziki və hüquqi şəxslərə xüsusi razılığın (lisenziyanın) verilməsinin rəsmiləşdirilməsi barədə Təlimat" təsdiq olunmuş və bu təlimata uyğun olaraq fiziki və hüquqi şəxslərə xüsusi razılığın verilməsinə başlanılmışdır. Bundan əlavə sərnişin və yük daşımaları üçün sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən şəxslərdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan ödənişlərin tutulması ilə bağlı daxil olmuş müraciətlər Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən araşdırılmış və hüquqi qiymət verilməsi üçün toplanmış materiallar Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna təqdim edilmişdir.

65. Dövlət Proqramının 4.70-4.71-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, su və kanalizasiya xidmətlərinin ödənişlərində şəffaflığın təmin edilməsi məqsədi ilə "Azərsu" Səhmdar Cəmiyyətinin daxili informasiya sisteminin təkmilləşdirilməsi, su və kanalizasiya xidmətlərinin dəyərinin ödənilməsinin təkmilləşdirilməsi və ödənişlərin banklar və elektron daşıyıcılar vasitəsilə aparılmasının təmin edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülür. "Azəriqaz" QSC tərəfindən 2005-ci il ərzində yaşayış fondunda 250.000 ədədə qədər saygac quraşdırılmışdır. 2005-ci ilin ikinci yarımilliyində Xaçmaz, İsmayilli, Qobustan və Şəki qaz istismar idarələrində kompüterləşmə işi başa çatmış və təbii qazın alqı-satqı əməliyyatlarının kompüter vasitəsi ilə aparılması işi davam etdirilir.

5. Korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində maarifləndirmə və əməkdaşlıq üzrə tədbirlər

66. Dövlət proqramının 5.1-5.2-ci bəndlərinə müvafiq olaraq, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları Dövlət Proqramına uyğun olaraq məlumatların ictimaiyyətə çatdırılması üçün mütəmadi tədbirlər görmüşlər.

67. Dövlət proqramının 5.6-cı bəndinə müvafiq olaraq, korrupsiyaya qarşı mübarizədə ixtisaslaşmış qeyri hökumət təşkilatları tərəfindən yaradılmış "Korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan qeyri hökumət təşkilatlarının məlumat və əməkdaşlıq Şəbəkəsi" nə Komissiya da üzv olmuşdur. Şəbəkənin əsas məqsədi qeyri hökumət təşkilatları arasında informasiya və təcrübə mübadiləsini təkmilləşdirmək, bu sahədə fəaliyyət göstərən qeyri hökumət təşkilatları, o cümlədən qeyri hökumət təşkilatları ilə dövlət orqanları arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirməkdir. Şəbəkə çərçivəsində artıq korrupsiyaya qarşı mübarizədə bir neçə əhəmiyyətli tədbir həyata keçirilmişdir.

68. Dövlət Proqramının 5.4-cü bəndinə müvafiq olaraq, Təhsil Nazirliyində struktur bölmə rəhbərlərinin, təhsil idarəetmə orqanları, orta, texniki peşə, orta ixtisas, ali təhsil müəssisələri rəhbərlərinin iştirakı ilə korrupsiyaya mübarizəyə dair konfrans, seminar və müşavirələr keçirilmişdir. Bu tədbirlərdə Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyanın üzvləri də iştirak etmişdir.

69. Vergilər nazirliyi və Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən bu orqanların fəaliyyəti barədə kütləvi informasiya vasitələrində və AzTV-1 və Lider televiziya kanallarında ətraflı məlumatların verilməsi davam etdirilmişdir. Auditorlar Palatası tərəfindən "Vəzifəli şəxslər tərəfindən maliyyə xarakterli məlumatların təqdim edilməsi qaydaları" adlı yaddaş-buklet hazırlanmışdır. "İqtisadiyyat və Audit" Elmi-praktiki jurnalında korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı ayrıca bölmə yaradılmışdır.

70. Dövlət Proqramının 5.5-ci bəndinə müvafiq olaraq, Daxili İşlər Nazirliyi əməliyyat aparatı əməkdaşlarının korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində ixtisaslaşması üçün 2005-ci ildən etibarən Polis Akademiyasının bazasında ixtisasartırma kursları təşkil olunmuşdur. Təhsil Nazirliyi tərəfindən ixtisasartırma və yenidən hazırlanma təhsilinə cəlb olunan bütün rəhbər və pedaqoji kadrlara müvafiq proqramla korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə müvafiq təlimlər keçirilmişdir. 2005-2006-cı tədris ilindən peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri üçün "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və hüquqi biliklərin əsasları" fənni ilə integrativ tədris edilən korrupsiyaya ilə mübarizə üzrə xüsusi kursların keçirilməsi davam etmişdir. Bu mühazirələrə sahə mütəxəssislərinin, hüquq-mühafizə orqanları nümayəndələrinin cəlb edilmişdir. İndiyədək ali və orta ixtisas məktəblərinin 75 minədək tələbəsi bu təlim kursunu dinləmişdir.

71. Dövlət Proqramının 5.8-ci bəndinə müvafiq olaraq, mərkəzi icra hakimiyyətlərinin əməkdaşları müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmiş, fəaliyyətdə olan işçi qrupların tərkibinə cəlb olunmuşlar. Baş Prokurorluğun, Daxili İşlər, Ədliyyə, Vergilər Nazirliklərinin tədris mərkəzlərinin proqramlarına beynəlxalq təcrübəni əks etdirən əlavə və dəyişikliklər edilmişdir.

72. Dövlət Proqramının 5.10-cu bəndinə müvafiq olaraq, Avropa Şurasının Korrupsiyaya Qarşı Dövlətlər Qrupu (GRECO) ilə əməkdaşlıq davam etdirilmişdir. 12-16 dekabr 2005-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasına GRECO tərəfindən dəyərləndirmə missiyası həyata keçirilmiş və 2006-cı ilin iyun ayında Azərbaycan Respublikası üzrə hazırlanmış hesabat müzakirə edilərək qəbul edilmişdir. GRECO Azərbaycan Respublikası üzrə hesabatında Azərbaycan Hökuməti tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən tədbirləri müsbət qiymətləndirilərək onların səmərəliliyinin daha da artırılması məqsədi ilə tövsiyələr vermişdir. Komissiya 6-cı iclasında həmçinin Avropa Şurasının korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə tövsiyələrinin icrası ilə bağlı məsələləri də müzakirə etmişdir. Tövsiyələrin icrası ilə əlaqədar dövlət orqanlarının birgə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi məqsədlə işçi qrupun yaradılması qərara alınmışdır. *Komissiya hesab edir ki, , Avropa Şurasının tövsiyələrinə uyğun olaraq korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində tədbirlər davam etdirilməli, bu sahədə çatışmazlıqların*

aradan qaldırılması üçün aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən zəruri tədbirlər görülməlidir.

73. Dövlət Proqramının 5.11-ci bəndinə müvafiq olaraq, İstanbul Anti-Korrupsiya Fəaliyyət Planı çərçivəsində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı ilə əməkdaşlıq davam etdirilmişdir. 1-5 aprel 2006-cı il tarixdə bu təşkilat tərəfindən Azərbaycan Respublikasında dəyərləndirmə missiyası həyata keçirilmişdir. Səfər müddətində nümayəndə heyəti ilə müxtəlif dövlət qurumları və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin görüşləri təşkil edilmişdir. 2006-cı ilin iyun ayında Paris şəhərində keçirilən İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının İqtisadiyyatları keçid mərhələsində olan ölkələrin Antikorrupsiya Şəbəkəsinin növbəti iclasında Azərbaycan Respublikası üzrə tərtib edilmiş tövsiyələrin icra vəziyyətinə dair məruzə layihəsi müzakirə edilmişdir.

74. Dövlət Proqramının 5.12-ci bəndinə müvafiq olaraq, Avropa Şurası tərəfindən Azərbaycan Respublikasına texniki yardımın göstərilməsi üçün missiya səfər etmişdir. Texniki yardım əsasən GRECO-nun tövsiyələrinin daha səmərəli həyata keçirilməsinə istiqamətlənmiş tədbirləri əhatə edəcəkdir. Missiya çərçivəsində Avropa Şurası ekspertləri ilə razılaşdırılmış gündəliyə əsasən müxtəlif dövlət qurumları ilə görüşlər təşkil edilmişdir.

75. ***Noticə:** Göstərilənləri nəzərə alaraq Komissiya qeyd edir ki hesabat dövründə Dövlət Proqramının icrası və ümumiyyətlə korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində tədbirlər müvəffəqiyyətlə davam etdirilmiş, Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş bir sıra bəndlərin icrası tam yerinə yetirilmişdir. Buna baxmayaraq Proqramının bir neçə bəndlərinin icrasında gecikdirmələr baş vermiş, bəzi mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən görülmüş tədbirlər və bununla əlaqədar təqdim edilmiş məlumatlar qənaətbəxş hesab edilməmişdir. Komissiya qeyd edir ki, bu ilin sonunda Dövlət Proqramının icrası ilə əlaqədar ümumi dəyərləndirmə həyata keçiriləcək və hər bir dövlət orqanı tərəfindən Dövlət Proqramının icrası vəziyyəti qiymətləndiriləcəkdir.*

76. *Hesabat dövründə Dövlət Proqramının icrası və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş tədbirlər korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı dəyərləndirmə apararı beynəlxalq və xarici dövlət qurumları tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Bu qurumlar tərəfindən həyata keçirilən dəyərləndirilmələrdə Azərbaycan Respublikası ilə bağlı müsbət tendensiya özünü göstərmiş, dövlətin korrupsiyaya qarşı mübarizədə siyasi iradəsi dəstəklənmiş və bu tədbirlərin daha səmərəli davam etdirilməsi üçün müvafiq tövsiyələr verilmişdir. Bütün bu nailiyyətləri qiymətləndirərək Komissiya hesab edir ki, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində tədbirlər davam etdirilməli, həmçinin Komissiyanın qeyd etdiyi çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən zəruri tədbirlər görülməlidir.*